

A LITERATURE REVIEW ON ENGLISH LANGUAGE TEACHERS' EMOTIONS

Ngo Huynh Hong Nga^{*1}, Vo Doan Tho²

* Corresponding author
Email: nhnhnga@ctu.edu.vn

¹ Can Tho University
Xuan Khanh, Ninh Kieu district,
Can Tho City, Vietnam

² Email: doantho@ueh.edu.vn
University of Economics Ho Chi Minh City
59C Nguyen Dinh Chieu, District 3,
Ho Chi Minh City, Vietnam

Received: 16/12/2024

Revised: 18/01/2025

Accepted: 04/3/2025

Published: 25/6/2025

Abstract: Emotion plays a crucial role in the classroom, not only influencing teachers' well-being and teaching quality but also affecting students' engagement, learning outcomes, and the overall educational environment. While teachers' emotions are a fundamental aspect of education, research on this topic in the context of English language teaching in Vietnam remains limited. This review examines recent studies on English language teachers' emotions. Specifically, it explores key concepts related to emotions and teachers' emotions, research approaches, and commonly used theoretical frameworks (e.g., Ecological systems theory, Emotional geographies, Achievement emotions, Appraisal theory, and Critical approach). Additionally, the paper discusses factors influencing teachers' emotions (e.g., personal factors, individual factors, and emotional competence) along with prevailing research trends and future research directions. This review serves as a valuable reference for further studies on English language teachers' emotions in Vietnam.

Keywords: Literature review, teacher, teachers' emotion, theoretical frameworks, influential factor

NGHIÊN CỨU TỔNG QUAN VỀ CẢM XÚC CỦA GIÁO VIÊN TIẾNG ANH

Ngô Huỳnh Hồng Nga^{*1}, Võ Đoàn Thơ²

* Tác giả liên hệ:
Email: nhnhnga@ctu.edu.vn

¹ Trường Đại học Cần Thơ
Xuân Khánh, quận Ninh Kiều,
Thành phố Cần Thơ, Việt Nam

² Email: doantho@ueh.edu.vn
Đại học Kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh,
59C Nguyễn Đình Chiểu, Quận 3,
Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam

Nhận bài: 16/12/2024

Chỉnh sửa xong: 18/01/2025

Chấp nhận đăng: 04/3/2025

Xuất bản: 25/6/2025

Tóm tắt: Cảm xúc đóng vai trò rất quan trọng trong lớp học, không chỉ ảnh hưởng đến sự hạnh phúc và chất lượng giảng dạy của giáo viên mà còn tác động đến sự tham gia cũng như kết quả học tập của học sinh và môi trường giáo dục tổng thể. Mặc dù cảm xúc của giáo viên là một khía cạnh thiết yếu nhưng cho tới thời điểm hiện tại có rất ít nghiên cứu tập trung vào chủ đề cảm xúc của giáo viên trong lĩnh vực giảng dạy tiếng Anh ở Việt Nam. Bài tổng quan tìm hiểu các nghiên cứu xuất bản gần đây về cảm xúc của giáo viên tiếng Anh. Cụ thể, bài viết trình bày các khái niệm về cảm xúc và cảm xúc của giáo viên; các hướng tiếp cận nghiên cứu; các khung lý thuyết phổ biến (bao gồm: Hệ thống sinh thái, Địa lý cảm xúc, Cảm xúc thành tích, Đánh giá và Tiếp cận phê phán); các yếu tố tác động đến cảm xúc của giáo viên (bao gồm các yếu tố cá nhân, ngữ cảnh và năng lực cảm xúc); các hướng nghiên cứu phổ biến; đề xuất các hướng nghiên cứu trong tương lai. Bài viết này cung cấp nguồn tài liệu tham khảo cho các nghiên cứu trong tương lai về cảm xúc của giáo viên tiếng Anh ở Việt Nam.

Từ khóa: Tổng quan tài liệu, giáo viên, cảm xúc của giáo viên, khung lý thuyết, các yếu tố tác động.

1. Giới thiệu

Cảm xúc của giáo viên là một khía cạnh quan trọng trong nền giáo dục (Yang, 2024). Là người chịu trách nhiệm thúc đẩy sự phát triển và học tập của học sinh, giáo viên thường xuyên phải đối mặt với nhiều cảm xúc phức tạp, bao gồm căng thẳng, vui vẻ, thất vọng, tự hào hay đồng cảm. Những cảm xúc này không chỉ ảnh hưởng đến sự hạnh phúc và hài lòng trong công việc của giáo viên mà còn ảnh hưởng đến

phương pháp giảng dạy, kết quả của học sinh và môi trường lớp học. Các nghiên cứu gần đây ở Việt Nam và trên khắp thế giới đã làm sáng tỏ tầm quan trọng của việc hiểu cảm xúc của giáo viên; cho thấy cảm xúc đóng vai trò cơ bản trong việc hình thành động lực của lớp học và trải nghiệm giáo dục rộng hơn (Lu & Chen, 2024; Phạm và cộng sự, 2023; Su & Lee, 2024). Cụ thể, ở Việt Nam, Lê và cộng sự (2024) đã vận dụng phương pháp định tính để điều tra nhận

thức của giáo viên tiếng Anh đối với mức độ trưởng thành về mặt cảm xúc của họ ảnh hưởng như thế nào đến kết quả học tập của học sinh. Kết quả cho thấy rằng, khả năng của giáo viên trong việc quản lý cảm xúc, đồng cảm với học sinh, tạo ra môi trường học tập hỗ trợ, và điều chỉnh các khác biệt văn hóa đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao sự tham gia tích cực và kết quả học tập tổng thể của học sinh. Bài viết trình bày tổng quan các khái niệm về cảm xúc và cảm xúc của giáo viên, các hướng tiếp cận để phát triển các nghiên cứu về cảm xúc của giáo viên, các khung lý thuyết thường được vận dụng, các yếu tố tác động đến cảm xúc của giáo viên, các hướng nghiên cứu chính và đề xuất các hướng nghiên cứu trong tương lai.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Khái niệm về cảm xúc và cảm xúc của giáo viên

“Cảm xúc là một hiện tượng thể hiện mối quan hệ giữa các chức năng của hệ thống sinh lý của một người, những trải nghiệm trong quá khứ mà người đó đã trải qua và bối cảnh hiện tại mà người đó đang trải nghiệm để cung cấp thông tin chi tiết, theo ngữ cảnh cụ thể có thể được dùng để hướng dẫn hành động” (Bliss-Moreau, 2020, tr. 1). Frenzel và cộng sự (2021, tr. 251) định nghĩa cảm xúc có thể được hiểu như những mô hình đồng bộ, nhất quán của các phản ứng thần kinh trung ương và sinh lý ngoại biên. Những phản ứng này được thể hiện qua các xu hướng hành động, cũng như biểu cảm trên khuôn mặt, giọng nói và cử chỉ và được tích hợp vào trải nghiệm chủ quan. Romo-Escudero và cộng sự (2023) giải thích rằng, có hai khía cạnh quan trọng của cảm xúc cần xem xét. Thứ nhất, cảm xúc được xem xét theo một chuỗi đặc điểm trạng thái kéo dài (a long state-trait continuum). Các trạng thái cảm xúc là những trải nghiệm nhất thời nhưng khi xem cảm xúc là đặc điểm, người ta hiểu rằng một số người có xu hướng thường xuyên trải qua những trạng thái cảm xúc nhất định. Thứ hai, cảm xúc có thể được hiểu theo các phương diện hoặc theo đơn vị rời rạc. Cách tiếp cận theo phương diện xác định cảm xúc theo các giá trị giữa các phương diện. Mặt khác, cách tiếp cận cảm xúc rời rạc cho rằng, cảm xúc nên được coi là những thực thể riêng biệt vì chúng là những trạng thái trải nghiệm riêng lẻ. Điều này có nghĩa là, mỗi cảm xúc hàm ý những phản ứng tâm lý và biểu cảm khác nhau. Hơn nữa, mỗi cảm xúc đều có tiền đề và tác động riêng biệt đến người khác và bản thân.

Dựa trên quan điểm tiếp cận xã hội, Schutz và cộng sự (2006) định nghĩa cảm xúc là: “Những cách

tồn tại được xây dựng về mặt xã hội và do cá nhân thực hiện xuất phát từ ý thức và/hoặc những phán xét vô thức về những thành công được cảm nhận trong việc đạt được mục tiêu hoặc duy trì các tiêu chuẩn hoặc niềm tin trong quá trình giao dịch như một phần của bối cảnh lịch sử xã hội” (tr.344). Tao và cộng sự (2024) nhận định rằng, định nghĩa này nêu bật hai đặc điểm quan trọng của cảm xúc, có thể áp dụng để giải thích cảm xúc của giáo viên. Thứ nhất, cảm xúc xuất hiện trong mạng lưới các mối quan hệ; đối với giáo viên, cảm xúc của họ bắt nguồn từ sự tương tác của họ với học sinh, đồng nghiệp và tổ chức. Ví dụ, những cảm xúc tích cực thường được tìm thấy trong sự tương tác của giáo viên với học sinh với mục đích và nỗ lực xây dựng mối quan hệ. Thứ hai, cảm xúc xuất hiện từ việc ra quyết định hàng ngày để đạt được mục tiêu; đối với giáo viên, cảm xúc của họ có liên quan đến nhận thức về việc đạt được mục tiêu giảng dạy của họ.

Richards (2022) cho rằng, những cảm xúc tích cực (như tự tin, tò mò, gắn bó, thích thú, biết ơn, hạnh phúc, vui vẻ, đam mê, hài lòng, tự hào) và những cảm xúc tiêu cực (như tức giận, khó chịu, lo lắng, chán nản, kiệt sức, thất vọng, ghen tị, căng thẳng) là kết quả của sự tương tác giữa giáo viên và bối cảnh giảng dạy và bao gồm những cảm xúc mà họ có về bản thân, đồng nghiệp, người học, các hoạt động trong lớp, bối cảnh giảng dạy và tài nguyên giảng dạy cũng như cảm nhận của họ về lợi ích và phần thưởng của việc giảng dạy. Cảm xúc có thể ảnh hưởng đến việc ra quyết định của giáo viên cũng như những lựa chọn và hành động trong tương lai. Chẳng hạn, chúng có thể ảnh hưởng đến: Sự tương tác của giáo viên với học sinh; Các quy tắc và thủ tục mà giáo viên sử dụng để giải quyết các vấn đề quản lý lớp học; Việc lựa chọn đồng nghiệp để cùng làm việc trong các hoạt động như giảng dạy nhóm và dự giờ; loại phản hồi hay nhận xét mà giáo viên cung cấp; Mức độ giáo viên xem xét các yếu tố cảm xúc khi giảng dạy các tài liệu và nguồn tài liệu thương mại và mức độ hài lòng của giáo viên đối với việc giảng dạy.

2.2. Các hướng tiếp cận để nghiên cứu cảm xúc của giáo viên

Morris và King (2024) giới thiệu ba hướng tiếp cận để nghiên cứu về cảm xúc của giáo viên: Thứ nhất, hướng tiếp cận nhận thức (Cognitive approach) xem cảm xúc là đặc điểm tâm lý và nhấn mạnh vai trò của quá trình nhận thức trong việc trải nghiệm và điều chỉnh cảm xúc. Nó tập trung vào cách giáo viên nhận thức, diễn giải và phản ứng với các sự kiện

cảm xúc trong đời sống nghề nghiệp của họ. Cách tiếp cận này thường nhấn mạnh tầm quan trọng của trí tuệ cảm xúc và khả năng tự điều chỉnh trong việc quản lý cảm xúc một cách hiệu quả. *Thứ hai, hướng tiếp cận xã hội* (Social approach) cho rằng, bối cảnh xã hội và văn hóa ảnh hưởng đến cảm xúc của giáo viên. Nó xem xét cách tương tác với đồng nghiệp, sinh viên và cộng đồng giáo dục rộng lớn hình thành nên trải nghiệm cảm xúc của giáo viên. Cách tiếp cận này nhấn mạnh vai trò của sự hỗ trợ xã hội, các mối quan hệ hợp tác và các chuẩn mực văn hóa trong việc hình thành hạnh phúc cảm xúc của giáo viên. *Thứ ba, hướng tiếp cận hậu cấu trúc* (Poststructural approach) tìm hiểu cảm xúc của giáo viên đi sâu vào các yếu tố khác nhau. Thông qua việc xem xét những khía cạnh này, phương pháp tiếp cận hậu cấu trúc mang lại sự hiểu biết sâu sắc về bản chất phức tạp và năng động của cảm xúc của giáo viên. Nó nhấn mạnh tầm quan trọng của việc xem xét bối cảnh xã hội, văn hóa và thể chế rộng hơn trong việc hiểu và giải quyết những trải nghiệm cảm xúc của giáo viên.

2.3. Các khung lý thuyết phổ biến để nghiên cứu cảm xúc của giáo viên

2.3.1. Thuyết Hệ thống sinh thái (Ecological systems theory)

Thuyết Hệ thống sinh thái của Bronfenbrenner (1979) giải thích sự tương tác lẫn nhau giữa các hệ thống và cá nhân. Theo lý thuyết này, hệ sinh thái bao gồm năm hệ thống kết nối với nhau. Trong đó, *hệ vi mô* (nhận dạng cá nhân và các mối quan hệ cá nhân), *hệ trung mô* (tương tác giữa các môi trường khác nhau mà con người hoạt động), *hệ ngoại mô* (các môi trường ảnh hưởng gián tiếp đến một người), *hệ vĩ mô* (bối cảnh xã hội và văn hóa rộng ảnh hưởng đến tất cả các hệ thống khác) và *hệ thời gian* (ảnh hưởng của thời gian đến một cá nhân). Thuyết Hệ thống sinh thái có thể được vận dụng để nghiên cứu cảm xúc của giáo viên vì nó giúp giải thích các yếu tố tương tác lẫn nhau trong môi trường của giáo viên. Quan điểm này đặc biệt phù hợp vì giáo viên thường xuyên điều hướng các mối quan hệ phức tạp và đang phát triển với đồng nghiệp, học sinh, phụ huynh và các bên liên quan khác. Zhang và Yusof (2024) đã vận dụng thuyết Hệ thống sinh thái để điều tra trải nghiệm cảm xúc và các yếu tố bối cảnh ảnh hưởng đến cảm xúc của giảng viên dạy ở bốn trường đại học ở Trung Quốc. Kết quả cho thấy, trải nghiệm cảm xúc của giảng viên chịu tác động bởi các yếu tố như sinh viên, năng lực giảng dạy, các hoạt động liên quan đến giảng dạy ở hệ vi mô, mối quan hệ giữa các cá nhân ở hệ trung mô, hệ thống đào tạo và

phát triển giáo viên mới ở hệ ngoại vi, các giá trị văn hóa truyền thống và những cải cách trong chương trình ở hệ vĩ mô và những thay đổi về trải nghiệm cảm xúc theo thời gian ở hệ thời gian.

2.3.2. Thuyết Địa lý cảm xúc (Emotional geographies)

Thuyết Địa lý cảm xúc của Hargreaves (2001) giải thích rằng, việc giảng dạy thành công phụ thuộc vào việc hiểu rõ cảm xúc, vào việc thiết lập mối quan hệ chặt chẽ với học sinh và ở mức độ thấp hơn, với đồng nghiệp cũng như phụ huynh. Để nhìn nhận cảm xúc của giáo viên từ một góc độ rộng hơn và phù hợp với bối cảnh hơn đòi hỏi các nhà nghiên cứu phải đạt được sự hiểu biết có hệ thống về cảm xúc của giáo viên được hình thành như thế nào bởi điều kiện làm việc của họ luôn thay đổi và cách những cảm xúc này được thể hiện trong sự tương tác của giáo viên với học sinh, đồng nghiệp, phụ huynh và nhà quản lý. Để hiểu mối quan hệ của cảm xúc của giáo viên với bản thân và với người khác trong quá trình giảng dạy, Hargreaves (2001) nhận định rằng, địa lý cảm xúc bao gồm các mô hình không gian và trải nghiệm về sự gần gũi và/hoặc khoảng cách trong các tương tác và các mối quan hệ giúp tạo ra, định hình và tô màu những cảm giác và cảm xúc mà chúng ta trải nghiệm về bản thân chúng ta, thế giới của chúng ta và về nhau. Dựa trên khung lý thuyết Địa lý cảm xúc, Xu (2013) đã điều tra cảm xúc của giáo viên trong quan hệ với học sinh, đồng nghiệp, phụ huynh và quản lý. Kết quả từ nghiên cứu này cho thấy rằng, khoảng cách chính trị, do hệ thống phân cấp xã hội quyết định, đặt ra các quy tắc cảm xúc cho sự tương tác của giáo viên với những người khác; khoảng cách đạo đức, thường được chia sẻ với đồng nghiệp nhưng không phải với phụ huynh và học sinh, có thể được thu hẹp bởi các sự quan tâm, bao dung và giao tiếp; sự gần gũi về mặt vật lý có thể đạt được bằng phương tiện giao tiếp ảo.

2.3.3. Thuyết Cảm xúc thành tích (Achievement emotions)

Thuyết Cảm xúc thành tích đề xuất một mô hình ba chiều bao gồm *hóa trị* (Valence), *kích hoạt* (Activation) và *tập trung vào đối tượng* (Object focus) để phân tích cảm xúc trong các tình huống học tập (Pekrun và cộng sự, 2006). Hóa trị phân biệt giữa cảm xúc tích cực và tiêu cực; kích hoạt phân biệt các cảm xúc kích thích một cách hợp lý về mặt sinh lý (Ví dụ, phấn khích và tức giận) với các cảm xúc vô hiệu hóa (Ví dụ, thư giãn và buồn chán); tập trung vào đối tượng, liên quan đến việc liệu cảm xúc có liên quan đến nhiệm vụ học tập trước mắt hay không. Với các

tiêu điểm đối tượng khác nhau, cảm xúc thành tích có thể được phân biệt thành cảm xúc hoạt động (tức là tập trung vào việc học hoặc dạy) hoặc cảm xúc kết quả (tức là tập trung vào sự thành công hay thất bại trong việc học hoặc dạy). Do đó, cảm xúc hoạt động thường tập trung vào hiện tại, trong khi cảm xúc kết quả có thể là tương lai hoặc quá khứ. Tao và cộng sự (2024) dựa trên Thuyết Cảm xúc thành tích để điều tra phản hồi của giáo viên đối với việc giảng dạy trực tuyến, tập trung vào sự tương tác giữa cảm xúc của giáo viên và việc ban hành quyền tự chủ ở một trường đại học Trung Quốc. Kết quả từ các cuộc phỏng vấn ba vòng với 12 giáo viên cho thấy, quỹ đạo cảm xúc rất phức tạp, bị chi phối bởi cảm xúc kết quả và được xác định bởi sự tồn tại đồng thời của cảm xúc tích cực và tiêu cực. Nhiều khía cạnh của cảm xúc của giáo viên (tức là hóa trị, kích hoạt, tập trung vào đối tượng), cùng với các đánh giá cơ bản, có mối liên hệ chặt chẽ với việc ban hành quyền tự chủ. Ngoài ra, việc ban hành quyền tự chủ đã thay đổi trải nghiệm cảm xúc của giáo viên vốn bị ảnh hưởng bởi các mối quan hệ giữa tác nhân và bối cảnh ở nhiều cấp độ.

2.3.4. Thuyết Đánh giá (Appraisal theory)

Theo Moors và cộng sự (2013), Thuyết Đánh giá đã được đề xuất bởi Arnold (1960) và phát triển bởi Lazarus (1966) để giải thích những cảm xúc khác nhau có thể xuất hiện như thế nào từ cùng một sự kiện, ở những cá nhân khác nhau và ở những sự kiện khác nhau. Quá trình đánh giá thực hiện điều này bằng cách sử dụng thông tin từ các sự kiện trong bối cảnh của cá nhân, mối quan tâm, lịch sử của cá nhân và những sự nhạy cảm khác. Quy trình đánh giá và thông tin mà họ sử dụng tạo thành các yếu tố quyết định nguyên nhân chính của các thành phần khác nhau tạo các kiểu phản ứng được gọi là “cảm xúc”. Quá trình đánh giá nhấn mạnh sự quan trọng của các sự kiện đối với hạnh phúc của cá nhân. Lí thuyết đánh giá xây dựng và xác định chủ đề trọng tâm trong tâm lí học cảm xúc: sự hợp lưu của nhận thức và cảm xúc nảy sinh khi thông tin được xem xét theo phương diện động lực. Nghiên cứu của Goetze (2023) đã áp dụng Thuyết Đánh giá để điều tra sự phức tạp trong đời sống cảm xúc của giáo viên và bản chất của cảm xúc của giáo viên trong lớp học, sử dụng sự lo lắng làm điểm khởi đầu và dựa trên phương pháp mô tả để khơi gợi cảm xúc. Mỗi giáo viên đánh giá hai tình huống trong lớp học gây lo lắng theo sáu khía cạnh đánh giá và báo cáo cảm xúc của họ. Kết quả chỉ ra mức độ phức tạp về mặt cảm xúc, sự hiện diện thường xuyên của nhiều cảm xúc

tích cực và lo lắng là cảm xúc ít xuất hiện trong các tình huống lớp học.

2.3.5. Thuyết Tiếp cận phê phán (Critical approach)

Thuyết Tiếp cận phê phán của Benesch (2017) giải thích rằng, sự gặp gỡ giữa người học, giáo viên và ý tưởng sẽ tạo nên cảm xúc của giáo viên. Quan điểm này xem xét vai trò của các mối quan hệ quyền lực tại nơi làm việc của giáo viên trong việc hình thành cảm xúc của họ. Cách tiếp cận này nhận định rằng, cảm xúc không chỉ đơn thuần là trạng thái bên trong mà còn phụ thuộc vào môi trường bên ngoài nơi các cá nhân gắn bó và phụ thuộc vào quy định của xã hội mà họ cần phải tuân theo. Vì vậy, cảm xúc của giáo viên gắn liền với bối cảnh văn hóa xã hội và được điều hòa bởi các mối quan hệ quyền lực tồn tại trong bối cảnh đó. Alzaanin (2021) đã dựa vào Thuyết Tiếp cận phê phán để điều tra cảm xúc của giảng viên khi dạy tại một trường đại học. Nghiên cứu này chứng minh rằng, mối quan hệ trong lớp học và hệ thống thể chế có ảnh hưởng lớn đến cách giảng viên xây dựng, diễn đạt và truyền đạt cảm xúc của họ. Niềm đam mê giảng dạy của giảng viên, sự tham gia trong lớp học của sinh viên và sự đánh giá cao của sinh viên đối với nỗ lực của giảng viên đã khơi dậy cảm giác hạnh phúc và tự hào của giảng viên và mang đến cho họ cảm xúc tích cực.

2.4. Các yếu tố tác động đến cảm xúc của giáo viên

Cảm xúc của giáo viên chịu ảnh hưởng của nhiều yếu tố khác nhau, từ các yếu tố bên trong cho đến các yếu tố bên ngoài. Khi hiểu được các yếu tố này, nhà trường và các tổ chức giáo dục có thể hỗ trợ giáo viên tốt hơn, giúp cải thiện tình cảm và sự hài lòng trong công việc của họ. Chen (2021) đề xuất ba nhóm yếu tố chính tác động đến cảm xúc của giáo viên bao gồm: 1) Các yếu tố cá nhân; 2) Các yếu tố ngữ cảnh; 3) Năng lực cảm xúc. Bảng 1 trình bày chi tiết về ba nhóm yếu tố này.

2.5. Các hướng nghiên cứu chính về cảm xúc của giáo viên

Theo điều tra của Morris và King (2024), trong những năm gần đây, có năm hướng nghiên cứu phổ biến về cảm xúc của giáo viên tiếng Anh bao gồm: 1) Kinh nghiệm cảm xúc tổng quát của giáo viên; 2) Sự lo lắng của giáo viên; 3) Trí tuệ cảm xúc của giáo viên; 4) Sự điều tiết cảm xúc của giáo viên; 5) Lao động cảm xúc của giáo viên. Bảng 2 trình bày một số nghiên cứu điển hình thuộc năm hướng nghiên cứu này được thực hiện ở nhiều quốc gia khác nhau trên thế giới như Cộng hòa Síp, Iran, Saudi Arabia, Thổ Nhĩ Kỳ, Trung Quốc, Ý và Việt Nam. Thông qua các nghiên cứu điển hình này có thể thấy rằng, ngày

Bảng 1: Tóm tắt các yếu tố tác động đến cảm xúc của giáo viên

Các yếu tố cá nhân	Kiến thức, giá trị và kỹ năng của giáo viên.
	Tính cách của giáo viên.
	Niềm tin nghề nghiệp của giáo viên (Ví dụ, sự tự tin, bản sắc, lòng tự tôn...).
Các yếu tố ngữ cảnh	Các yếu tố văn hóa xã hội (Ví dụ, chủ nghĩa cá nhân hay chủ nghĩa tập thể, mức độ áp lực và chiến lược đối phó...).
	Các yếu tố chính trị (Ví dụ, các chính sách giáo dục hay các chính sách khác...)
	Các yếu tố tổ chức (Ví dụ, các điều kiện của nhà trường, môi trường và chính sách của nhà trường...).
	Các yếu tố từ các bên liên quan (Ví dụ, phụ huynh và học sinh).
Năng lực cảm xúc	Lao động cảm xúc.
	Trí tuệ cảm xúc.
	Điều tiết cảm xúc.

Bảng 2: Tóm tắt các nghiên cứu điển hình về cảm xúc của giáo viên tiếng Anh

Hướng 1: Trải nghiệm cảm xúc tổng quát của giáo viên		
Tác giả	Chen (2023)	Nguyễn và Phạm (2023)
Quốc gia	Trung Quốc	Việt Nam
Mục tiêu	Nghiên cứu này điều tra cảm xúc của các giáo viên tiếng Anh dạy trung học cơ sở về mối quan hệ của họ với học sinh, đồng nghiệp, ban giám hiệu và bối cảnh văn hóa xã hội, đồng thời thảo luận về năm khía cạnh địa lý cảm xúc của giáo viên.	Nghiên cứu này điều tra sự thay đổi cảm xúc và chiến lược đối phó để điều chỉnh cảm xúc của chín giáo viên tiếng Anh trong thời kỳ bùng phát dịch COVID-19.
Phương pháp	Định tính.	Định tính.
Công cụ	Phỏng vấn, nhật ký và phân tích tài liệu.	Phỏng vấn.
Kết quả	Cảm xúc nghề nghiệp của giáo viên chủ yếu chịu tác động bởi năm khía cạnh: Khoảng cách văn hóa xã hội, chính trị, nghề nghiệp, đạo đức và vật lý.	Trải nghiệm của giáo viên trong đại dịch COVID-19 có thể chia thành năm giai đoạn với những cảm xúc khác nhau như: Choáng ngợp, bối rối, vui vẻ, hài lòng, cam chịu, căng thẳng, sự quen thuộc, thư giãn, chấp nhận, không sẵn lòng. Ngoài ra, năm chiến lược đã được giáo viên sử dụng trong việc kiểm soát và quản lý cảm xúc bao gồm: Phát triển sự hiểu biết về tình huống, thay đổi hoặc giảm bớt kỳ vọng, che giấu hoặc kìm nén cảm xúc thật, tìm kiếm sự giúp đỡ từ bên ngoài, và cải thiện sức khỏe cảm xúc tổng thể.
Kiến nghị	Các nhà nghiên cứu trong đào tạo giáo viên có thể đi sâu hơn vào việc khám phá cảm xúc của giáo viên, cùng với các chiến lược điều chỉnh cảm xúc phù hợp trong các bối cảnh cụ thể, chẳng hạn như cải cách giáo dục. Ngoài ra, các khóa tập huấn hoặc chương trình đào tạo về điều tiết cảm xúc cũng được đề xuất cho giáo viên.	Cơ quan có thẩm quyền cần cung cấp cho giáo viên những kiến thức kịp thời và đầy đủ, hỗ trợ tối đa hóa sức mạnh của họ để chịu đựng và vượt qua sóng gió trong các cuộc khủng hoảng trong tương lai. Giáo viên cần nhận thức được điểm mạnh, hoàn cảnh của mình để có biện pháp điều chỉnh phù hợp. Giáo viên nên chủ động tham gia vào hoạt động các cộng đồng hoặc tổ chức phù hợp để tìm kiếm sự đồng cảm, khuyến khích và hỗ trợ lẫn nhau.

Hướng 2: Sự lo lắng của giáo viên		
Tác giả	Gannoun và cộng sự (2023).	Lian và cộng sự (2024).
Quốc gia	Cộng hòa Síp.	Indonesia.
Mục tiêu	Nghiên cứu này điều tra sự lo lắng trong giảng dạy ngoại ngữ của 48 giảng viên tiếng Anh trong chương trình sau đại học tại một trường đại học công lập.	Nghiên cứu đã điều tra các nguồn gốc của sự lo lắng của năm giáo sinh tiếng Anh trong quá trình thực tập tại trường học trong bối cảnh đầy thách thức do đại dịch COVID-19.
Phương pháp	Hỗn hợp.	Định tính.
Công cụ	Bảng khảo sát và phỏng vấn.	Phỏng vấn.
Kết quả	Các giảng viên trải nghiệm mức độ lo lắng khác nhau khi giảng dạy ngoại ngữ và mức độ lo lắng không tương quan với giới tính và việc giảng dạy. Kết quả cũng tiết lộ rằng nỗi sợ mắc lỗi là yếu tố chính có thể gây ra sự lo lắng khi dạy ngôn ngữ.	Các giáo sinh gặp phải một loạt các thách thức. Các nguồn gốc của lo lắng mà các giáo sinh xác định bao gồm gần như tất cả các khía cạnh của việc giảng dạy. Tuy nhiên, liên quan đến một số khía cạnh của kì thực tập, một số giáo sinh đã bày tỏ cảm giác thiếu sự chuẩn bị, sự thất vọng với sự hỗ trợ không đầy đủ từ giáo viên hướng dẫn, hoặc không thể thích nghi với những yêu cầu thay đổi.
Kiến nghị	Các chương trình đào tạo giáo viên cần phải vượt ra ngoài việc chỉ truyền đạt kiến thức và nhận ra rằng học sinh của họ thường xuyên phải chịu đựng lo lắng trong quá trình học ngoại ngữ. Họ cần được hướng dẫn cách xử lí vấn đề này một cách thích hợp.	Việc chuẩn bị cho kì thực tập cần một quy trình hướng dẫn rõ ràng để tăng cường sự quen thuộc của giáo sinh với văn hóa trường học, nhằm tạo ra cảm giác thoải mái và tự tin trong suốt quá trình thực tập.
Hướng 3: Trí tuệ cảm xúc của giáo viên		
Tác giả	Awwad (2022).	Kamali và Javahery (2024).
Quốc gia	Jordan và Saudi Arabia.	Iran.
Mục tiêu	Nghiên cứu này khảo sát tác động của các đặc điểm của giáo viên tiếng Anh như trí tuệ cảm xúc, trình độ chuyên môn, kinh nghiệm giảng dạy, giai đoạn giảng dạy, giới tính và độ tuổi đối với các thực hành giảng dạy trong lớp học.	Nghiên cứu này tìm hiểu tác động của trí tuệ cảm xúc của giáo viên đối với cách họ phản hồi sau khi nhận được các nhận xét từ dự giờ giảng dạy.
Phương pháp	Định tính.	Định tính.
Công cụ	Bảng khảo sát.	Bài kiểm tra và dự giờ.
Kết quả	Kết quả xác nhận mối tương quan tích cực có ý nghĩa giữa trí tuệ cảm xúc và các thực hành giảng dạy trong lớp học. Kinh nghiệm giảng dạy được phát hiện có ảnh hưởng đến quản lí lớp học và kĩ năng sư phạm, nhưng không ảnh hưởng đến sự sáng tạo và tính dự đoán của giáo viên, điều này có lợi cho những giáo viên có kinh nghiệm lâu năm. Trình độ chuyên môn ảnh hưởng đến sự sáng tạo, quản lí lớp học và kĩ năng sư phạm, có lợi cho những người có bằng Tiến sĩ.	Kết quả chỉ ra rằng, có sự khác biệt đáng kể trong cách các giáo viên phản ứng với các nhận xét từ người dự giờ. Những giáo viên có trí tuệ cảm xúc cao vẫn giữ được sự tự tin sau nhận xét tiêu cực, sẵn sàng lắng nghe, cởi mở với lời phê bình và tự phản ánh về hiệu suất của mình. Trong khi đó, những giáo viên có trí tuệ cảm xúc thấp lại trở nên bối rối, không kiểm soát được căng thẳng, cố gắng biện minh cho hiệu suất của mình, không có xu hướng chấp nhận phản hồi tiêu cực, trở nên phòng thủ, phản ứng ngay lập tức và thường xuyên sử dụng các từ ngữ nhấn mạnh trong cuộc trò chuyện sau khi nhận phản hồi tiêu cực.

Kiến nghị	Trí tuệ cảm xúc có mối quan hệ mạnh mẽ với một số thực hành giảng dạy trong lớp học Do đó, các chương trình đào tạo giáo viên cần xem xét việc rèn luyện và phát triển trí tuệ cảm xúc cho các giáo viên mới vào nghề và liên kết trực tiếp điều này với các thực hành giảng dạy cụ thể.	Nghiên cứu đề xuất các chương trình đào tạo giáo viên cần được cập nhật dựa trên trí tuệ cảm xúc của giáo viên, đặc biệt là trong việc cung cấp phản hồi về hiệu suất giảng dạy của họ.
-----------	--	---

Hướng 4: Sự điều tiết cảm xúc của giáo viên

Tác giả	Deng và cộng sự (2022).	Chen và Tang (2024).
Quốc gia	Iran.	Trung Quốc.
Mục tiêu	Nghiên cứu này điều tra mối quan hệ nhân quả giữa việc điều tiết cảm xúc, niềm tin vào khả năng tự bản thân, mức độ tham gia và sự tức giận của 581 giáo viên tiếng Anh.	Nghiên cứu này đánh giá tác động của sự hạnh phúc và việc điều tiết cảm xúc đối với mức độ tham gia của 410 giáo viên tiếng Anh.
Phương pháp	Định lượng.	Định lượng.
Công cụ	Bảng khảo sát.	Bảng khảo sát.
Kết quả	Việc điều tiết cảm xúc của giáo viên ngôn ngữ có ảnh hưởng tích cực đến niềm tin vào khả năng tự bản thân và mức độ tham gia công việc của giáo viên. Hơn nữa, khi việc điều tiết cảm xúc càng mạnh mẽ, giáo viên càng có thể kiểm soát cơn giận tốt hơn.	Việc điều tiết cảm xúc và sức khỏe có tác động đáng kể đến sự tham gia của giáo viên.
Kiến nghị	Việc tìm hiểu sâu hơn về các yếu tố tình huống và tính cách ảnh hưởng đến hiệu quả của các chiến lược điều tiết cảm xúc cụ thể có thể được thực hiện thông qua các chương trình đào tạo đặc biệt và cung cấp thông tin cho giáo viên về tầm quan trọng của cảm xúc. Các chương trình này nên tập trung vào việc thực hành một loạt các chiến lược và chỉ ra những điều kiện mà chúng có hiệu quả hay không.	Người đào tạo giáo viên cần giúp giáo viên hiểu các chiến lược điều chỉnh cảm xúc hữu ích như thế nào đối với việc dạy và học. Giáo viên nên học cách xử lý tốt cảm xúc của mình và cần dạy người học cách làm điều tương tự.

Hướng 5: Lao động cảm xúc của giáo viên

Tác giả	Abdul-Messie (2023).	Jalilzadeh và cộng sự (2024).
Quốc gia	Ý	Thổ Nhĩ Kỳ.
Mục tiêu	Nghiên cứu này điều tra trải nghiệm thực hiện lao động cảm xúc của tám giáo viên tiếng Anh tại các trường trung học công lập.	Nghiên cứu này điều tra những cảm xúc phổ biến nhất mà tám giảng viên tiếng Anh người nước ngoài trải nghiệm và xác định các yếu tố ảnh hưởng đến lao động cảm xúc của họ.
Phương pháp	Định tính.	Định tính.
Công cụ	Phỏng vấn.	Phỏng vấn.
Kết quả	Kết quả cho thấy, các giáo viên thường xuyên che giấu hoặc kiểm chế cảm xúc tiêu cực và kích thích cảm xúc tích cực để thực hiện công việc một cách thỏa đáng. Những trải nghiệm lao động cảm xúc của giáo viên khác nhau đáng kể tùy thuộc vào loại trường học và	Kết quả xác định các cảm xúc tích cực và tiêu cực mà giáo viên trải nghiệm như căng thẳng, buồn chán, không thích công việc, động lực thấp và sự bất an, hạnh phúc, sự hài lòng, yêu thích công việc, cảm giác được trân trọng. Kết quả chỉ ra rằng, lao động cảm xúc của các giảng viên tiếng Anh người

	nhu cầu sư phạm của học sinh. Nghiên cứu cho thấy rằng, độ tuổi và kinh nghiệm nghề nghiệp đóng vai trò như những yếu tố điều tiết cường độ phản ứng cảm xúc của giáo viên.	nước ngoài bị ảnh hưởng bởi các yếu tố cá nhân, quan hệ công việc giữa các cá nhân cũng như các yếu tố thuộc về tổ chức và nghề nghiệp.
Kiến nghị	Việc triển khai các chương trình đào tạo giáo viên cụ thể sẽ giúp nâng cao nhận thức về những yêu cầu cảm xúc trong công tác giảng dạy và cung cấp các phương pháp thực tế để củng cố kỹ năng quản lý cảm xúc của các giáo viên.	Các giáo viên được khuyến nghị ưu tiên chăm sóc bản thân, thiết lập ranh giới rõ ràng và tìm kiếm sự hỗ trợ từ đồng nghiệp và người hướng dẫn để quản lý cảm xúc của mình.

càng có nhiều nghiên cứu vận dụng các phương pháp khác nhau (như định lượng, định tính hay hỗn hợp) và công cụ thu thập số liệu đa dạng (như phỏng vấn, bảng khảo sát, dự giờ hay phân tích tài liệu) để tìm hiểu về cảm xúc của giáo viên tiếng Anh. Đây là cơ sở tham khảo cho các nghiên cứu trong tương lai tập trung vào cảm xúc của giáo viên tiếng Anh.

2.6. Đề xuất các hướng nghiên cứu trong tương lai

Dựa vào kết quả tìm được từ bài nghiên cứu tổng quan này, có thể thấy rằng, cảm xúc đóng vai trò quan trọng trong quá trình giảng dạy của giáo viên tiếng Anh và chất lượng học tập của học sinh. Các nghiên cứu trong tương lai về cảm xúc của giáo viên tiếng Anh có thể tập trung vào các hướng sau:

Nghiên cứu thời gian dài: Tiến hành các nghiên cứu trong thời gian dài có thể cung cấp cái nhìn sâu sắc và toàn diện về cách cảm xúc của giáo viên phát triển theo thời gian và những ảnh hưởng lâu dài đến hiệu quả và hạnh phúc trong giảng dạy.

Bối cảnh văn hóa: Xem xét cảm xúc của giáo viên trong các bối cảnh văn hóa khác nhau có thể nâng cao sự hiểu biết về cách các chuẩn mực và giá trị văn hóa ảnh hưởng đến trải nghiệm cảm xúc như thế nào.

Nghiên cứu can thiệp: Phát triển và đánh giá các chương trình can thiệp tập trung vào trí tuệ cảm xúc

và khả năng tự điều chỉnh có thể cung cấp các chiến lược dựa trên bằng chứng để hỗ trợ sức khỏe tinh thần của giáo viên.

3. Kết luận

Dạy học là một công việc mang tính cảm xúc. Cuộc sống nghề nghiệp của giáo viên vừa căng thẳng vừa đáng giá về mặt cảm xúc (Yang, 2024). Bài nghiên cứu tổng quan này nhấn mạnh tầm quan trọng của việc hiểu cảm xúc của giáo viên tiếng Anh trong môi trường giáo dục. Cảm xúc của giáo viên ảnh hưởng đến nhiều khía cạnh trong quá trình giáo dục, bao gồm: chất lượng giảng dạy, sự năng động trong lớp học và mối quan hệ giữa giáo viên với nhà trường, với học sinh, với phụ huynh. Việc đánh giá vai trò của cảm xúc của giáo viên trong giáo dục là rất quan trọng để phát triển các chính sách hợp lý nhằm hỗ trợ giáo viên duy trì cảm xúc tích cực và từ đó nâng cao khả năng của họ trong việc tạo ra môi trường học tập tích cực và hiệu quả. Mặc dù đã có nhiều nghiên cứu trên thế giới tập trung vào chủ đề cảm xúc của giáo viên tiếng Anh nhưng ở Việt Nam lĩnh vực nghiên cứu này vẫn còn hạn chế và cần được phát triển hơn. Hi vọng rằng, những nghiên cứu trong tương lai sẽ tiếp tục đào sâu và mở rộng kiến thức về cảm xúc của giáo viên tiếng Anh, từ đó góp phần nâng cao chất lượng giáo dục ở Việt Nam.

Tài liệu tham khảo

Abdul-Messie, L.. (2023). Trying to feel the right feeling for the job: The emotional labour of English language teachers in state secondary schools in Italy. *Social Sciences & Humanities Open*, 8(1), 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100582>

Alzaanin, E. I. (2021). Capturing the emotional experiences of English as a foreign language university teachers: A critical perspective. *Language Teaching Research*, 28(3), 931-947. <https://doi.org/10.1177/13621688211012863>

Awwad, A. A. (2022). The impact of EFL teachers' emotional intelligence and teacher-related variables on self-reported EFL teaching practices. *World Journal of English Language*, 12(6), 166-175. <https://doi.org/10.5430/wjel.v12n6p166>

Benesch, S. (2017). *Emotions and English language teaching: Exploring teachers' emotion labor*, Routledge.

Bliss-Moreau, E. (2020). Emotions, In T. K. Shackelford & V. A. Weekes-Shackelford (Eds.). *Encyclopedia of evolutionary psychological science* (pp. 1-6), Springer, https://doi.org/10.1007/978-3-319-16999-6_2507-1

Bronfenbrenner, U.(1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*, Harvard University Press.

Chen, J. (2021). Refining the teacher emotion model: Evidence from a review of literature published

- between 1985 and 2019. *Cambridge Journal of Education*, 51(3), 327-357. <https://doi.org/10.1080/0305764X.2020.1831440>
- Chen, S., & Tang, L. (2024). EFL teachers' engagement: The impact of well-being and emotion regulation. *Heliyon*, 10(5), 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e27338>
- Chen, Y. (2023). Expert EFL teachers' emotion in professional contexts in China. *Theory and Practice in Language Studies*, 13(12), 3338-3345. <https://doi.org/10.17507/tpls.1312.32>
- Deng, J., Heydarnejad, T., Farhangi, F., & Farid Khafaga, A. (2022). Delving into the relationship between teacher emotion regulation, self-efficacy, engagement, and anger: A focus on English as a foreign language teachers. *Frontiers in Psychology*, 13(2022), 1-17. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1019984>
- Frenzel, A. C., Daniels, L., & Burić, I. (2021). Teacher emotions in the classroom and their implications for students. *Educational Psychologist*, 56(4), 250-264. <https://doi.org/10.1080/00461520.2021.1985501>
- Gannoun, H., Kunt, N., & Deris, F. D. (2023). Investigating anxiety about teaching a foreign language among EFL teachers pursuing their post graduate studies. *Issues in Language Studies*, 12(1), 39-54. <https://doi.org/10.33736/ils.5101.2023>
- Goetze, J. (2023). An appraisal-based examination of language teacher emotions in anxiety-provoking classroom situations using vignette methodology. *The Modern Language Journal*, 107(1), 328-352. <https://doi.org/10.1111/modl.12832>
- Hargreaves, A. (2001). Emotional geographies of teaching. *Teachers College Record*, 103(6), 1056-1080. <https://doi.org/10.1111/0161-4681.00142>
- Jalilzadeh, K., Attaran, A., & Coombe, C. (2024). Unveiling emotional experiences: a phenomenological study of emotional labor in expatriate EFL teachers. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*, 9(1), 2-21. <https://doi.org/10.1186/s40862-024-00259-z>
- Kamali, J., & Javahery, P. (2024). Examining the interplay of teacher emotional intelligence and feedback responsiveness in post-observation conferences: Voices from Iran. *Human Arenas* (2024), 1-23. <https://doi.org/10.1007/s42087-024-00438-x>
- Lê, T. T., & Phạm, T. T. (2024). Emotional maturity in EFL teaching: Exploring Vietnamese teachers' perceptions and its impact on student learning outcomes. *AmperSand*, 13(2024), 1-8. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.amper.2024.100183>
- Lian, A., Syahdan, S., Manalu, C., & Natsir, M. (2024). Practicum anxiety and English language preservice teacher preparation in Indonesia: Experiences from the COVID-19 pandemic. *English Teaching and Learning*, 1-24. <https://doi.org/10.1007/s42321-024-00171-2>
- Lu, T.-P., & Chen, J. (2024). The effects of teacher's emotional intelligence on team-member exchange and job performance: The moderating role of teacher seniority. *Current Psychology*, 43(5), 4323-4336. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04593-2>
- Moors, A., Ellsworth, P. C., Scherer, K. R., & Frijda, N. H. (2013). Appraisal theories of emotion: State of the art and future development. *Emotion Review*, 5(2), 119-124. <https://doi.org/10.1177/1754073912468165>
- Morris, S., & King, J. (2024). Language teacher emotions, In Z. Tajeddin & T. S. C. Farrell (Eds.). *Handbook of language teacher education: Critical review and research synthesis* (pp. 1-27). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-43208-8_8-1
- Nguyễn, H. H., & Phạm, T. T. (2023). EFL teachers' emotions at online teaching throughout the COVID-19 pandemic: Changes and coping strategies. *TESL-EJ*, 26(4), 1-21. <https://doi.org/10.55593/ej.26104a13>
- Pekrun, R., Elliot, A. J., & Maier, M. A. (2006). Achievement goals and discrete achievement emotions: A theoretical model and prospective test. *Journal of Educational Psychology*, 98(3), 583-597. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.98.3.583>
- Phạm, T. T. H., Samsudin, M. A., Nguyễn, H. D. H., Nguyễn, Q. T., & Nguyễn, N. A. (2023). Exploring the influences of teacher professional identity on teachers' emotion among Vietnamese secondary school teachers. *Journal of Teacher Education for Sustainability*, 25(2), 143-164. <https://doi.org/DOI:10.2478/jtes-2023-0021>
- Richards, J. C. (2022). Exploring emotions in language teaching. *RELC Journal*, 53(1), 225-239. <https://doi.org/10.1177/00336882209275>
- Romo-Escudero, F., Guzmán, P., & Romo, J. (2023). Teachers' emotions: Their origin and influence on the teaching-learning process, In P. Fossa & C. Cortés-Rivera (Eds.). *Affectivity and learning: Bridging the gap between neurosciences, cultural and cognitive psychology* (pp. 351-375). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-31709-5_19
- Schutz, P. A., Hong, J. Y., Cross, D. I., & Osbon, J. N. (2006). Reflections on investigating emotion in educational activity settings, *Educational Psychology Review*, 18(2006), 343-360. <https://doi.org/10.1007/s10648-006-9030-3>
- Su, X., & Lee, I. (2024). Emotion regulation of EFL teachers in blended classroom assessment. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 33(3), 649-658. <https://doi.org/10.1007/s40299-23-00761-x>
- Tao, J., Xu, Y., & Gao, X. A. (2024). Teacher emotions and agency enactment in online teaching. *Teaching and Teacher Education*, 137(2024), 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104389>
- Xu, Y. (2013). Language teacher emotion in relationships: A multiple case study. In X. Zhu & K. Zeichner (Eds.). *Preparing teachers for the 21st century* (pp. 371-393). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-642-36970-4_22
- Yang, S. (2024). Language teacher emotion. In *Language teacher emotion, identity learning and curriculum reform* (pp. 13-26). Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-99-9742-8_3
- Zhang, Y., & Yusof, F. M. (2024). Exploring emotional experiences of Chinese university novice EFL teachers: An ecological perspective. *Acta Psychologica*, 251(2024), 1-13. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2024.104590>